

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titulus XI. De Temporibus ordinationum & qualitatibus ordinandorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

OBJICIES 2. In materiâ prohibitoriâ omne illud cenletur prohibitum, quod non est expresse concessum. *cap. 2. de translat. episc.* Sed prohibita est metropolitanis in suffraganeorum suorum subditos jurisdictio. *cap. 11. de off. jud. ordin.* exceptis casibus à jure expressis; ergò extrâ hos casus n n habebunt in eos jurisditionem. Respond. Concedo totum; iste autem est unus inter casus à jure expressos, quod propter negligentiam suffraganei Jurisdictio ad Metropolitanum devoluatur. *Trid. loc. cit.*

TITULUS XI.

De

Temporibus ordinationum & qualitatibus ordinandorum.

QUÆRES 1. Quid sit ordo & quotuplex?
 Resp. Ordo duplici significati ne sumitur.
 Primo pro actione ipsâ quâ ordo confertur, & sic propriè vocatur ordinatio quæ est Sacramentum novæ legis à Christo Institutum quo confertur potestas ad aliquod altaris ministerium sive officium stabiliter peragendum. *Trident. sess. 23. cap. 3. de Sacramento ordin. c. 1. tim. 4.* Secundo sumitur pro effectu ordinationis, sive pro potestate per ordinationem collatâ & definitur gradus Ecclesiastica potestatis in ordine ad ministerium altaris. Tales gradus sive ordines à Theologis numerantur septem videlicet ostiarius, lectoratus, exorcistatus, acolythatus, subdiaconatus, diaconatus, presbyteratus; quorum 4. priores vocantur minores, tres autem poste.

posteriores majores dicuntur, eò quod personas proximè ad Sacramentum altaris habilitent, & votum castitatis annexum habeant. Canonistæ his 7. ordinibus duos superaddunt, nimirum tonsuram & Episcopatum, adeoque hi novem ordines esse contendunt, cum Theologi numero septenario contenti sint. Quæ diversitas inde oritur, quod Theologi tot ordines esse velint, quot sunt distincti gradus in ordine ad ministerium altaris; cum ergò tonsurati omni ministerio careant, Episcopi autem gradum à presbyteratu distinctum non habeant, hinc illi ordines ad numerum septenarium reducunt; Canonistæ verò ordines distinguunt habito respectu ad Hierarchiam Ecclesiasticam; in hac autem tam tonsurati, ut potè à laicis distincti, quàm Episcopi, specialem locum occupant, ideoque & distinctos ordines constituunt.

OBJICIES 1. Innocencius III. in *cap. II. de etat. qual. & ord. pres.* Et Eugenius Papa in *cap. 2. de Instit.* tonsuram vocant ordinem; ergò etiam secundum Theologos erit ordo propriè dictus. Resp. Concess. anteced. Nego conseq. quia nomen ordinis in cit. capitulis latè sumitur pro adoptione in statum clericalem, sive pro capacitate ordines suscipiendi, cum in ordine ad horum susceptionem per tonsuram faciliemur.

OBJICIES 2. Tot sunt ordines quot sunt distincta officia; sed Episcopatus habet distinctum officium consistens in collatione ordinum & aliis functionibus Episcopalibus; ergò erit distinctus ordo à Presbyteratu. Resp. Distinguo majorem, tot sunt ordines quot sunt distincta officia, si respiciant proximè ministerium altaris concedo, si non

non respiciant, Nego. Sed Episcopatus habet distinctum officium à Presbyteratu non respiciens proxime ministerium altaris Concedo, respiciens hoc ministerium Nego minorem & consequent. Functiones ergo Episcopales v. gr. conferre ordines, conficere chrisma dedicare ecclesias &c. Sunt quidem à functionibus presbyteralibus distinctæ, sed non respiciunt immediate ministerium altaris.

OBIICIES 3. Concil. Trid. Sess. 23. cap. 4. de Sacram. Ord. Episcopos dicit Presbyteris superiores; ergo episcopatus erit distinctus ordo. Resp. Nego. conseq. ideò autem dicuntur Presbyteris superiores quod in maiori dignitate existant, ordo autem eorum distinctus non est, cum presbyteratum essentialiter includat.

OBIICIES 4. Ex hac responsione sequitur, quod neque presbyteratus distinctus sit à Diaconatu, cum hunc præsupponat & includat. Resp. Nego. sequelam Presbyteratus enim diaconatum essentialiter non includit, cum quis possit validè ordinari Sacerdos non suscepto prius diaconatu, ut patet in Clerico per saltum promotò; Episcopus autem nemo consecrari potest, nisi prius actu Sacerdos fuerit.

QUÆRES 2. In quo consistat Hierarchia ecclesiastica? Resp. Eam consistere in personis ecclesiasticis, quatenus à laicis distinctæ, & sibi invicem subordinatæ sunt. In ea *primum* locum obtinet Pontifex, qui est omnium Episcoporum summus. *Secundum* Patriarchæ, principes patrum dicti, eò quod primam post sedem Apostolicam dignitatem obtineant. *Tertium* Archi-Episci. *Quartum* Episcopi, quasi speculatores dicti eò quod commi-

missi

missi sibi populi mores speculentur. *Quintum* Presbyteri, seniores dicti, non propter ætatem tantum sed propter honorem & dignitatem. *Sextum* Diaconi, qui latine dicuntur ministri, sicut enim in sacerdote consideratur consecratio, sic in Diaconi ministerij dispensatio. *Septimum* Subdiaconi sic dicti, quod officiis Diaconorum subiaceant. *Octavum* Acolythi sive ceroferarii à portandis cereis dicti. *Nonum* Exorcistæ, qui increpantes sive adjurantur vocantur eò quod catechumenis manus imponant & dæmones adjurent. *Decimum* Lectores à legendis sacris lectionibus nuncupati. *Undecimum* ostiarii qui sunt janitores & in Vet. Testam. pro custodiis templi electi erant. *Duodecimum* Tonsurati. De quibus omnibus vide *can. clericos. dist. 21.*

QUÆRES 3. Quænam sint tempora ordinationum sive quandonam ordines conferre liceat. *Resp.* Ordines majores conferre non licet, nisi in Sabbathis quatuor temporum, Sabbatho sancto, & Sabbatho Dominicam passionis præcedente. *can. fr. dist. 75. cap. 3. h. t. Trid. sess. 23. c. 8. de reform. minores* quovis die Dominico & festo conferri possunt. *dist. cap. 3.* Tonsura dari potest quotidie. Pro consecratione autem Episcopi diem certum in jure non reperimus expressum, ex consuetudine tamen dies Dominica designata est. *uti colligitur ex can. ordinationes. dist. 75.* Quod si quis extra tempora à Jure statuta, non obtento desuper speciali privilegio, quo facultas extra tempora ordinandi concessa sit, ordines majores scienter conferre præsumpserit, à collatione ordinum etiam primæ tonsuræ & ab executione Pontificalium, ordinatus autem ab exercitio suscepti ordinis suspensus erit, quam pœnam in

eos

eos decrevit Sixtus V. const. 90. quæ incipit *sanctum* §. 2. 3. & 4. Pius II. in bullâ quæ incipit *cum ex* *saecrorum*. publicatâ Romæ. 1461. & habentur in Summâ bullarii quarant. V. ordo. idque obtinet etiam si ordinans & ordinatus ad sese excusandum consuetudinem contrariam allegarent, utpote quæ in cap. 2. h. t. reprobatur.

QUÆRES 4. Quænam interstitia sive intervalla temporis in ordinationibus sint observanda? Respond. Omnes ordines minores nullo servato interstitio eodem die conferri posse. *Trident. sess. 23. cap. 11. de reformat.* ubi dispositioni ordinantis relinquitur, an in collatione minorum ordinum interstitia servare velit nec ne, à die autem susceptionis minorum ordinum spatium unius anni requiritur, quo tempore minorista in ministracione ordinum se exercebit, & sic tempore lapso Subdiaconus, dein expectato rursus anno Diaconus, & demum eodem tempore intermedio Sacerdos ordinari poterit, quæ tamen interstitia Iudicio Episcoporum commissa sunt, ut omitti possint, si utilitati aut necessitati ecclesiarum expedire viderint. *Trid. sess. 23. cap. 11. & 13. de reform. cap. 13. h. t.* ex quo patet, ut cit. locis inhibetur, duos sacros ordines eodem die conferri non posse, licet consuetudine introduci possit, ut uno eodemque die Subdiaconatus cum minoribus ordinibus conferatur; *Pirrh. h. t. num. 83.* & probabile sit, quod quis uno die Sacerdos ordinari & Episcopus consecrari possit. *Pirrh. h. t. n. 85.*

QUÆRES 5. Quas qualitates in ordinandis requirant canones? Respond. Plures sunt, de quibus in decursu agemus. *Primo*, Requiritur ut ordinandus sit baptizatus, baptismus enim est Janua

reli

reliquorum Sacramentorum. *Secundo*, ut habeat aetatem pro suscipiendo ordine requisitam; quæ autem ætas cuivis ordini necessaria sit, Titulus 14^{tu} declarabit. *Tertio*, ut sit sine uxore: *cap. fin. h. t. in 6.* *Quarto*, ut sit litteratus habeatque scientiam, ad executionem suscepti ordinis necessariam; minoristæ sat litterati erunt, si rudimenta fidei, & linguam latinam calleant. *Trident. sess. 23. cap. 4. § 11. de reform.* *Quinto*, sit subditus ordinanti aut habeat saltem dimissorias à suo Episcopo, aliàs ordinans collatione ordinum per annum, ordinatus autem executione pro arbitrio proprii Episcopi suspendetur. *cap. 2. § fin. h. t. in 6. Trid. sess. 23. cap. 8. de reform. Pius 11. in bullâ quæ incipit cum ex sacrorum.* *Sexto*, ut habeat titulum, vicujus ordinando de congruâ sustentatione provisum sit, sine quo ab ordinibus arceri, aut si ordinatus fuerit, ab ordinante sustentari debet. *cap. 13. de etat. qualit. § ord. præfic.*

QUÆRES 6. Quotuplex sit titulus ordinando necessarius? Resp. Titulum esse triplicem, beneficij, patrimonij, & denique paupertatis. Beneficium autem debet esse tale, ut ex fructibus ejusdem congruam ordinatus sustentationem habere possit, & ordinari hoc titulo nemo deberet, nisi ejusdem proventus annui, ad minus 100. imperiales importarent; quod idem de titulo patrimonij dicendum erit; solent etiam quandoque Clerici ordinari ad Titulum mensæ alterius, à quo proinde sustentari debent, nisi eis de Titulo beneficij provisum fuerit, quod hodiè non est infrequens; an id benè vel malè fiat, scient illi, qui sapius Titulo mensæ ordinantur, & Titulo paupertatis vivere coguntur.

QUÆ.

QUÆRES 7. Quotupliciter possit quis esse subditus Episcopo ordinanti? Resp. Tripliciter, videlicet ratione originis sive natiuitatis, Domicilii, & beneficii. Ut constat ex cap. 3. h. t. in 6. Episcopus originis vocatur ille, in cuius diœcesi quis natus est, non casu aut fortuito, sed in quâ diœcesi parentes ordinandi tempore natiuitatis illius, fixum habebant domicilium, licet forsan casu alibi natus fuerit. Episcopus domicilij est, in cuius Diœcesi ordinandus sedem fixit stabilem, id est animo perpetuo ibi manendi, nisi quid avocet. l. 7. Cod. de incol. Quemadmodum autem is, qui non longo tempore in quadam civitate habitat, eò tamen hâc intentione accessit, perpetuo ibidem manendi, statim domicilium contrahit, & fit subditus ordinantis, sic econtrâ qui multis annis in loco quodam habitavit, sine intentione ibidem manendi, sed negotiis peractis ad patriam redeundi, nunquam ibi domicilium contrahit; ideoque studiosi qui in universitatibus per plures quidem annos commorantur, animum tamen redeundi habent, nunquam domicilium figunt, & consequenter sine dimissoriis ab Episcopo loci ordinari nequeunt. Episcopus beneficii est, in cuius diœcesi ordinandus beneficium actu possidet, licet alibi habitet vel resideat. Unde non sufficit beneficium proximè confectum, sed requiritur actu collatum, nec sufficit sola collatio, nisi adsit actualis possessio, uti nec beneficium, quod in commendam temporalem conceditur, cum veri tituli rationem non habeat. Pirrb. h. t. num. 33.

QUÆRES 8. Quis litteras dimissorias concedere possit? Respond. Solus Episcopus,
F nec

nec valebunt, si à Vicario generali concessæ fuerint, nisi speciale desuper per mandatum habuerit; cum ejus potestas & Jurisdictio eo se non extendat. *quaratus sum. bull. pag. 484.*

TITULUS XII.

De

Scrutinio in ordine faciendo.

QUÆRES 1. Quid sit scrutinium? R. Quod sit examen ordinationi præmitti solitum, ad explorandum habeatne ordinandus, qualitates, ad sciendos ordines necessarias. Cum enim, ut præcedente titulo dictum, ad ordines sacros promovendi non sint, nisi qui qualitates à jure requisitas habent; hinc ordinationem præcedere debet examen ut sciri possit, an ordinandi digni sint, necne. *Trident. sess. 23. cap. 7. de refor. & Clem. VII. in bullâ quæ incipit, Romanum Pontificem.*

QUÆRES 2. Quotuplex sit scrutinium? Resp. Triplex. Primum debet fieri per mensem ante ordinationem, vel ab Episcopo, vel ab alio quem ad faciendum examen denominaverit, prout novissimè statuit. *Trid. sess. 23. cap. 5. de reform.* Verùm hæc dispositio Concilij in Germaniâ usu recepta non est. Secundum fit feriâ quartâ vel aliâ die ordinationem proximè præcedente, & instituitur, super omnibus qualitatibus superius recensitis, maximè verò super honestate vitæ & doctrinâ necessariâ. *Trident. cit. sess. 23. cap. 7.* cui scrutinio omnes etiam regulares; quibuscunque privilegiis gaudeant, subjiciuntur, ita ut ordinari nequeant, nisi prævio